

2020-01-27

Till
Regionstyrelsen

För kännedom
Styrelse/nämnder

Granskning – Styrning och uppföljning av Läkemedelsförskrivning primärvård

Läkemedel är en av de dominerande terapiformerna inom hälso- och sjukvården och för många individer är det en livsnödvändig del av vardagen. Läkemedel används bland annat för att förebygga, bota och lindra sjukdom. En förutsättning för att förskrivningen av läkemedel sker ändamålsenligt är att förskrivaren har god kunskap om de läkemedel som finns och hur de bör användas.

Den medicinska utvecklingen med nya läkemedel samt reformer och utökade uppdrag är en bidragande faktor för de ökade kostnaderna. Regionernas kostnader för receptbelagda läkemedel har succesivt ökat. Introduktionen av dyra läkemedel i kombination med en minskande effekt av patentutgångar samt befolkningsökningen står för en majoritet av kostnadsökningen.

Av regionens årsredovisning för år 2018 framgår att kostnaden för läkemedel uppgår till 1028 mnkr, vilket är en ökning från föregående år. Hälsocentralerna står för ca 22% av de totala kostnaderna 2018. I nuläget finns de största kostnaderna för läkemedel inom slutenvården, men det sker en nationell förflyttningen mot en nära vård. I och med detta förutsätts även läkemedelsförskrivningen följa med för vissa grupper. Det finns redan läkemedelsområden för diabetespatienter och astma/KOL patienter som har blivit mer kostsamma. Primärvården kommer framöver få ökade kostnader, och utmaningen blir att hantera detta inom regionen.

Revisorerna har uppdragit till PwC att genomföra granskningen. Granskningen har besvarat följande revisionsfråga:

Säkerställer regionstyrelsen att styrningen och uppföljningen av läkemedelsförskrivningen sker på ett ändamålsenligt sätt?

Revisorerna gör sin bedömning utifrån skalan ”ej uppfyllt”, ”i begränsad utsträckning”, ”till övervägande del” eller ”helt uppfyllt”.

Den sammantagna revisionella bedömningen i denna del av granskningen är att regionstyrelsen, i **begränsad utsträckning** har säkerställt att arbetet med styrning och uppföljning av läkemedelsförskrivning i primärvården sker på ett ändamålsenligt sätt.

Det sker en övergripande styrning genom mål för att nå en ökad kontroll av läkemedelsförskrivningen. Det finns mål för hälsovalet i form av både övergripande mål som är satta på regionnivå samt mer specifika mål som regleras genom handboken för hälsoval och via läkemedelskommittén. Det finns förutsättningar att välja rätt läkemedel till patienterna genom rekommenderade läkemedel som tas

fram vartannat år, och det finns delvis en styrning kopplat till indikatorer såsom för antibiotika, förskrivning av beroendeframkallande läkemedel och läkemedelsgenomgångar. Inom ramen för granskningen har vi inte tagit del av några analyser kring följsamhet till rekommenderade läkemedel, vilket påverkar möjligheten att bedöma om målen efterlevs i verksamheten.

Styrning sker också genom kostnader som idag är decentraliserade och där respektive hälsocentral ansvarar för sina förskrivningskostnader.

Läkemedelskommittén och läkemedelsenheten arbetar med uppföljning av läkemedel med avseende på kvalitet, ekonomi och miljö och kommer att fortsätta att följa utvalda områden under 2020.

Hälsovalskontoret följer årligen upp avtalet där de prestationsbaserade målen för läkemedel är en del (antibiotika, olämpliga läkemedel samt fördjupade läkemedelsgenomgångar).

Hälsocentralerna följer främst upp läkemedelsförskrivningen för hela hälsocentralen och uppföljning på förskrivarnivå sker i en mer begränsad utsträckning.

Vi anser att åtgärder delvis vidtas för att bromsa kostnadsutvecklingen genom det arbete som läkemedelskommittén och läkemedelsenhetens genomför. Vi anser dock att det finns behov att utveckla hälsocentralernas del i detta arbete, och betydelsen att analysera ner på förskrivarnivå.

Vi ser också att det finns behov att tydliggöra läkemedelsbudgeten i förhållande till nationella riktlinjer för att säkerställa en jämlig förskrivning i förhållande till riket. Det sker en nationell förflyttning mot en nära vård. Primärvården kommer att hantera nya kostsamma läkemedel i framtiden.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Stärka ledning och styrning avseende läkemedelsförskrivning som bör utvecklas och omfatta alla led inklusive uppföljning på förskrivarnivå.
- Ge Läkemedelskommittén i uppdrag att genomföra en uppföljning av följsamhet till den rekommenderade listan. Vi menar att det kan stärka styrningen ytterligare, och skapa förutsättningar för en ökad jämlighet inom läkemedelsförskrivning mellan Region Gävleborgs hälsocentraler.
- Inleda ett arbete med att se över hur Region Gävleborg ska hantera läkemedelskostnader i och med förskjutningen mot den nära vården. Fler kostsamma läkemedel kommer förskrivas i primärvården framöver.

Gävle 2020-01-27

För Region Gävleborgs revisorer

Olof Bengtsson
Ordförande

Sture Sandberg
Vice ordförande

